

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **L. P.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 6. 2012, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 10. 2013, č. j. 16 Ad 39/2012 - 17, o návrhu žalované na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 10. 2013, č. j. 16 Ad 39/2012 - 17, **s e p ř i z n á v á** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností žalovaná (dále také „stěžovatelka“) brojila proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 10. 2013, č. j. 16 Ad 39/2012 - 17, jímž krajský soud zrušil rozhodnutí stěžovatelky č.j. X ze dne 27. 6. 2012 (dále jen „napadené rozhodnutí“) a jemu předcházející rozhodnutí č. j. X ze dne 23. 5. 2012 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

Napadeným rozhodnutím byly zamítnuty námitky proti prvostupňovému rozhodnutí, kterým byla žalobci podle § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“), ve znění pozdějších předpisů, uložena povinnost vrátit žalované přeplatek na sirotčím důchodu za dobu od 6. 9. 2011 do 5. 3. 2012 v částce 41.016 Kč do 3 dnů od právní moci rozhodnutí, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. V odůvodnění žalovaná odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2010 č. j. 3 Ads 35/2010 – 54, podle kterého je třeba chápat § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. jako ustanovení obsahující alternativní skutkové podstaty, z nichž alespoň jedna musí být splněna pro vznik odpovědnosti za přeplatek na důchodu. Dále konstatovala, že účastník řízení doručil dne 28. 6. 2011 potvrzení o ukončení studia ke dni 27. 6. 2011, a musel si být vědom toho, že tato skutečnost má vliv na jeho nárok na sirotčí důchod. Žalovaná mu výplaty nadále zasílala, jelikož není možné důchod přestat vyplácet, aniž by bylo vydáno rozhodnutí o odnětí důchodu. V případě účastníka řízení byla porušena jeho právní povinnost nepřijmout dávku důchodového pojištění, pokud je zřejmé, že mu dávka důchodového pojištění nenáleží.

Krajský soud napadeným rozsudkem zrušil napadené rozhodnutí i prvostupňové rozhodnutí a věc vrátil stěžovateli k dalšímu řízení. V odůvodnění rozsudku shledal, že žalovaná se v napadeném rozhodnutí vůbec nezabývala námitkou žalobce, že rozhodnutí o odejmutí sirotčího důchodu ode dne 6. 3. 2012 bylo vyhotoveno až 27. 4. 2012. Žalovaná odňala žalobci sirotčí důchod od data předcházejícího datu vydání rozhodnutí o odnětí dávky, což je v přímém rozporu se zněním § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Prvostupňové rozhodnutí není plně v souladu s § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, jelikož neobsahuje výpočet, jímž žalovaná dospěla k výši přeplatku žalobce na sirotčím důchodu, což způsobuje jeho nepřezkoumatelnost a tedy i nesrozumitelnost. Soud tedy zrušil napadené i prvostupňové rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti a i proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spisu a vrátil žalované věc k dalšímu řízení, přičemž zavázal stěžovatelku svým právním názorem.

V kasační stížnosti podané z důvodu nezákonnosti napadeného rozsudku [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a nepřezkoumatelnosti spočívající ve vadách řízení [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], stěžovatelka požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Svou žádost odůvodnila tím, že pokud Nejvyšší správní soud zruší napadený rozsudek, jímž bylo rozhodnutí stěžovatelky zrušeno, dostane se věc do stadia nového posouzení žaloby. Pokud by pak v dalším řízení krajský soud rozhodl opačně, mělo by to za následek, že by původní zrušené rozhodnutí stěžovatelky „obživlo“. Důsledkem nového rozhodnutí krajského soudu by již ovšem nebylo zrušení rozhodnutí vydaného v mezioddobí k realizaci původního rozhodnutí krajského soudu. Nastala by tak situace, v níž by vedle sebe existovala dvě opačná rozhodnutí o téže věci. Jelikož se jedná o nežádoucí výsledek, který je existujícími procesními instituty prakticky neřešitelný, došlo by podle stěžovatelky k naplnění pojmu „nepoměrně větší újmy“, jejíž vznik je jednou z podmínek přiznání odkladného účinku ve smyslu ustanovení § 73 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

K návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku se žalobce nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud shledal, že stěžovatelčin návrh **je důvodný**.

Podle ustanovení § 107 zákona s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Přitom se přiměřeně použijí ustanovení § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Podle ustanovení § 73 odst. 2 s. ř. s. soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

Podle § 73 odst. 3 s. ř. s. se přiznáním odkladného účinku pozastavují do skončení řízení před soudem účinky napadeného rozhodnutí.

Podmínky přiznání odkladného účinku kasační stížnosti již ve své judikatuře Nejvyšší správní soud několikrát vyložil. Obecně lze konstatovat, že Nejvyšší správní soud

pokračování

vnímá možnost přiznání odkladného účinku jako určitou výjimku z pravidla, že kasační stížnost nemá odkladný účinek ze zákona a rozhodnutí krajského soudu napadená kasační stížností jsou tak v zásadě pravomocná a vykonatelná. Dále Nejvyšší správní soud judikoval, že není-li odkladný účinek dán ze zákona, je správní orgán poté, co bylo jeho rozhodnutí zrušeno krajským soudem, povinen pokračovat v řízení a řídit se přitom závazným právním názorem vyjádřeným v pravomocném soudním rozhodnutí, bez ohledu na to, zda je ve věci podána kasační stížnost (viz blíže usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006-49, přístupné na www.nsssoud.cz). Z tohoto rozhodnutí rovněž vyplývá, že i správní orgán může navrhnout při podání kasační stížnosti, aby jí byl přiznán odkladný účinek, a to ze stejných důvodů jako žalobce (§ 73 odst. 2 a 4, § 107 s. ř. s.). Samotné podání kasační stížnosti, není-li ze zákona spojeno s odkladným účinkem či nebyl-li vysloven soudním rozhodnutím, nemá však na plnění povinností správním orgánem žádný vliv.

V témže usnesení však rozšířený senát Nejvyššího správního soudu poukázal i na možné negativní dopady, které mohou nastat v souvislosti s přezkumem rozsudku krajského soudu, jímž bylo zrušeno správní rozhodnutí, na základě kasační stížnosti podané žalovaným. Nejvyšší správní soud uvedl, že za situace, kdy by byl takový rozsudek krajského soudu zrušen, dostala by se věc do stadia nového posuzování žaloby krajským soudem. Ten, vázán právním názorem kasačního soudu (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), může rozhodnout o zákonnosti správního rozhodnutí opačně, načež původní (zrušené) správní rozhodnutí „obživne“, aniž by důsledkem nového rozhodnutí krajského soudu bylo současné zrušení v mezidobí případně vydaného dalšího správního rozhodnutí. Vedle sebe tu tak mohou být dvě odlišná či dokonce opačná správní rozhodnutí o téže věci. Při odhlédnutí od situace, že i nové rozhodnutí krajského soudu může být napadeno kasační stížností, stejně tak jako nové správní rozhodnutí další žalobou, následně rozsudek krajského soudu také kasační stížností, jde jistě o výsledek nežádoucí a procesními instituty příslušných správních procesních předpisů obtížně řešitelný. Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení připustil, že takový případ lze řešit přiznáním odkladného účinku podané kasační stížnosti.

V posuzované věci Nejvyšší správní soud shledal, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti stěžovatelky jsou naplněny. Podle závazného právního názoru krajského soudu má stěžovatelka pečlivě zvážit další postup i v rámci tzv. dobré správy, tedy zda jsou skutečně splněny všechny zákonné podmínky pro použití § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., i s přihlédnutím ke všem zjištěným okolnostem, a teprve až poté vydá nové rozhodnutí, eventuálně řízení o povinnosti vrátit přeplatek zahájené ex officio zastaví (§ 66 odst. 2 správního řádu). Znamená to, že k vydání „druhého“ konkurenčního meritorního rozhodnutí nemusí nutně dojít, ale pokud by k vydání nového rozhodnutí došlo a Nejvyšší správní soud by vyhověl kasační stížnosti, napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, existovala by vedle sebe dvě konkurenční rozhodnutí.

Stěžovatelce tak je třeba dát za pravdu v tom, že nebezpečí hrozící v případě vydání nového rozhodnutí ve věci přeplatku na sirotčím důchodě ještě předtím, než zdejší soud rozhodne o předmětné kasační stížnosti stěžovatelky, je v rozporu s principem právní jistoty účastníků řízení a naplňuje tak znaky „nepoměrně větší újmy“ ve smyslu ustanovení

§ 73 odst. 2 s. ř. s. Zároveň Nejvyšší správní soud neshledal, že by se přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nepřiměřeným způsobem dotýkalo nabytých práv třetích osob či bylo v rozporu s veřejným zájmem.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. února 2014

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu